

Seabed Minerals Authority
Runanga Takere Moana
COOK ISLANDS

Kura Akakitekite

Mati 2021 | Q1

Kia Orana!

Te rekareka nei matou i te tuku atu i te kura akakitekite a te Kopapa o te Runanga Takere Moana no te toru marama i runga i te roro uira no te akaāriari atu i te au mea e tupu nei i roto i te Runanga Takere Moana e perā, te au kura ōu e te karere.

Ko'ai matou?

Ko te Kopapa Runanga Takere Moana o te Kuki Airani (**Kopapa**) koia te akatere i te au angaanga no te au mekameka puapinga i raro ake i te takere moana o te Kuki Airani. Na teia Kopapa katoa e akatere nei i te Ture Nui no te Au Mekameka Puapinga i raro ake i te Takere Moana 2019 (**Ture Nui**) no te Kavamani o te Kuki Airani.

Teia te au upoko nuti:

- Aka'aravei anga mei te Parai Minita
- Au angaanga no te oronga anga raitini
- Takave mai i te iti tangata
- Te au Ture
- Au tangata Kuki Airani tei oki mai e kua piri mai ki te Runanga Takere Moana
- Akamatutu anga
- Au angaanga puapinga no te mataiti 2020

Aka'aravei anga mei te Parai Minita

Te rekareka nei au i te oronga atu i te nuti pepa uira toru marama mua a te Kopapa ei tuanga no te au angaanga akakitekite e te akamarama i te au angaanga no runga i te au mekameka o to tatou takere moana.

Me oki tatou me akara i te mataiti 2020, kua aravei tatou i te au ta'ii anga kare i manako ia ana mei te maki KOVITI-19. Noatu ra te reira, kua ruru taokotai to tatou basileia i te paruru i te ora'anga kopapa e pera te kimi puapinga no to tatou iti tangata. Pera katoa rai, kua rauka ia tatou i te rave i tetai au takainga puapinga i roto i to tatou tuanga o te Runanga Takere Moana.

Ko to tatou moana, ko te ora'anga ia o te Kuki Airani. Kua riro ia i te oronga mai i te kāparata mānga e te moni, e pera tetai atu au angaanga. I te mea e, e 0.01% ua rai to tatou enua e, e 99.99% moana, e tau ia tatou kia uri atu ki te moana no te au tauturu e pera no to tatou oraanga.

I teiane, ia tatou e rekareka nei i te tauturu mei roto i to tatou moana, ka rave uatu rai tatou i te akatere i te au meitaki natura o to tatou moana ma te tau e kia vai uatu rai e rau te tuatau. E iti tangata no te moana, ka akono tatou i to tatou moana e, e tuanga angaanga teia kia rave tatou ma tō tatou ngakau katoa.

E basileia tatou, tei maroiroi i te arataki i te au angaanga no te paruru e pera, i te akatere anga meitaki i to tatou moana. E au arataki tatou i roto i teiane ao i roto i te akatupu anga i te Marae Moana, tei arataki ia e Kevin Iro e pera te Minita i mua ake iaku te Mema Ngateitei Henry Puna. Kua riro katoa e no tatou tetai tuanga akatere anga matutu tikai i te pae tautai i roto nei i te Patipika.

Koia katoa rai, to tatou tuanga no te au puapinga natura o te takere moana, te patu katoa nei tatou i tetai akatere anga matutu tei tango ia ki runga i te kite marama e pera te au angaanga meitaki, e ko te mea puapinga ra, kua akatupu ia te reira ei meitaki no to tatou basileia e pera te ora'anga o to tatou iti tangata.

Ka riro te mataiti 2021 ei mataiti puapinga i roto i te tere anga o to tatou Runanga Takere Moana. E tere anga kare i runga ua i to tatou moana mari ra, ki roto i te oonu anga o to tatou Marae Moana. I muri ake i te au mataiti i te tapapa anga, te tomo nei tatou i reira ki roto i te tuanga no te kimikimi matatio anga.

Ko te au angaanga no te kimikimi matatio, ka akatupu te reira i te koikoi mai anga i tetai au tāre anga e pera au manako ei tauturu i taku Kavamani, tei turu ia e te au tangata kite pakari no te tuku anga i tetai au tika tau me ariki tatou no te au angaanga ka raveia ki to tatou takere moana.

Ko te au angaanga kimikimi matatio ka oronga mai te reira e maata uatu te kite e te marama no runga i to tatou Marae Moana; e maata te au tereni anga e te au ngai angaanga moni na to tatou iti tangata; e pera te taangaanga i ta tatou au tuanga kimi puapinga kia oronga mai i te au apinga e pera te au angaanga ka anoano ia.

E au tuatau mataora teia no to tatou basileia. Turou te mataiti 2021!

Parai Minita Mark Brown
Minita o te Runanga Takere Moana

Au angaanga no te oronga anga raitini

Kua tae mai ki te Kopapa e ā au pati'anga raitini no te kimikimi matatio: e rua i roto i te tuanga paruparu, e rua i roto i te au ngai ra'ui. Kua oti i te Kopapa i te akarakara i teia au pati'anga e ā, e kua pati atu i tetai au akamarama anga akaou ki te au tangata tei tuku mai i te pati'anga.

I teiane, te rave nei te Kopapa i te au akarakara anga matatio e pera paunu anga tau i roto i teia tuanga. Te mataora nei matou i te akakite atu e te oronga mai nei te au tuanga angaanga a te kavamani o Autireria i te au akamarama anga e pera arataki anga no runga i teia tuanga nei. Ka akatika ua matou i te au tangata angaanga meitaki ki roto i to tatou moana, e ko te akarakara anga matatio e te paunu anga tau, e tuanga puapinga te reira no teia tuanga.

Me āru'ia te au akanoonoo anga no te akarakara anga matatio, ka tuku iatu te au akakite anga no runga i teia au pati'anga ki te katoatoa e ka pati atu te Kopapa ki te iti tangata kia oronga mai i to ratou manako no runga i teia au pati'anga.

Āru atu i te reira, ka oronga atu te Kopapa i teia au pati'anga ki te Kopapa Raitini kia paunu marie me kua tau te reira. Ka tuku atu i reira te Kopapa Raitini i ta ratou tāmānako anga ki te Minita kia tuku i tana tika ki te reira au pati'anga. Mei te mea e akatika te Minita, ka teateamamao te Kopapa i te au takainga no te raitini. Ka akarakara te Minita e te Kapineta i te au takainga i akanoonoo ia i mua ake ka tamanako ei i te akatika anga no te au raitini kimikimi matatio.

Kua tamanako te Kopapa e ko te au angaanga no te teateamamao anga i te raitini kimikimi matatio, ka oti te reira i rotopu i teia mataiti. No runga i te oronga anga o te au raitini, ka kapiti atu te Kopapa e tetai au minitiri me kore tuanga angaanga o te Kavamani, i te akara tamou ki te au i'o'io anga, akara matatio e te āru anga i te porokaramu no te au kamupani e angaanga nei i roto i te tai moana o te Kuki Airani, e pera te kimi oonu atu ki roto i te au apinga me kore au tuatua i koi'koi ia.

No te katoa anga o te au angaanga no runga i te raitini anga, tatau i ta matou Kura

Akakitekite no te au [Takainga no te Oronga anga Raitini](#), e pera vitio teata i raro nei.

Takave mai i te iti tangata

Tere Vaka Tangata o te tuanga o te Kavamani i te atoro i te Apii Niua i Pukapuka, Peperuare 2021

Ko tetai anoano maata o te Kopapa koia oki kia takave mai i te iti tangata. Kua marama matou i te ngatā i te mārama no runga i te au mekameka puapinga o te moana no reira e mea tau ia matou kia rave i te au takainga i te akakite i te au tuatua tika no te reira ki to tatou iti tangata kia mārama meitaki tikai ratou e, eaa teia au mekameka puapinga e te au mea e tupu nei no runga i te reira.

Te akatupu nei matou i teia tuanga ei meitaki no to tatou iti tangata Kuki Airani, e, e mea tau rai oki kia takave mai tatou ia ratou ki roto i teia tere'anga.

Tetai angaanga puapinga i tupu i teia mataiti koia oki to matou tere atu anga ki te au **Pa Enuā na roto i te atoro atu anga i to tatou iti tangata** i te au enua e ngatā i te i'tae atu. E akakoro'anga teia ka rave uatu rai matou no te katoa anga o teia mataiti i Rarotonga nei e pera te Pa Enuā.

Ka rave uatu rai te Kopapa i tana angaanga na roto i te angaanga kapiti anga ki te **Kumiti Akamarama no te Runanga Takere Moana**, tei arataki ia e te Epitekopo Tutai Pere. Ko tetai mema o teia Kumiti, ko George George, kua piri mai aia ki tetai tere'anga o matou ki te Pa Enuā e kua rauka iaia i te akakite e pera ko'i mai i te au manako mei te iti tangata tei aravei iatu. Te akamaroiroi nei matou i te katoatoa kia aravei atu i te au mema o te Kumiti ko ratou oki te au mata no te iti tangata i runga i te Kumiti o te Runanga Takere Moana.

Ko te **Kopapa o te Putuputu'anga Apinga Natura**, kua oronga katoa atu ratou i tetai au apii anga no runga i te au kite oonu no te au mea e koropini nei i te aorangi. Te akara atu nei te Kopapa i te turu atu i te au apii anga a teia Putuputu'anga ki te iti tangata no teia tuanga.

Kopapa o te Putuputu'anga Apinga Natura e ta ratou apii anga

Ko te Kumiti Akamarama no te Runanga Takere Moana e te Parai Minita

Te au tangata tei piri mai ki te Mapu Tatauanga i Enuanu Atiu, Titema 2020

Te au Ture

I teia marama, kua ariki katoa ua te au mema Paramani i tetai akatuke anga i te Ture Nui Runanga Takere Moana i te akamārama e ko te au kamupani ua tei retita ia i te Kuki Airani nei ka akatika ia i te tuku i tetai pati'anga raitini.

Kua tuku atu te Kopapa e pera te Tuanga o te Aorangi (**Tuanga Angaanga**) i tetai tata'anga Ture iti no te Keri'anga e te Au apinga koropini ake. Te akarakara nei teia nga tuanga i te au tata'anga manako tei tuku ia mai no te reira.

I te akara anga atu ki nga marama e tu mai nei, ka tata atu te Kopapa e pera te Tuanga Angaanga i tetai au Takai'anga e pera akataka'anga no runga i te au angaanga kimikimi matatio. Ko teia au kura akataka'anga ka akamou ia te reira ki runga i te au turanga o teiane ao, kapiti atu te au akataka'anga tei 'anga ia e te Runanga Takere Moana o teiane ao.

Tatau uatu rai [konei](#).

Au tangata Kuki Airani tei oki mai e kua piri mai ki te Runanga Takere Moana

Licensing & Compliance Director
Derek Johnson

Licensing & Compliance Officer
Te-Ara Henderson

Te mataora nei matou no tei oki mai teia nga toa a Derek Johnson e Te-Ara Henderson ki te enua nei, i te tauturu e te akamatutu i te au angaanga ta te Runanga Takere Moana e rave nei.

Ko tetai anoano maata o te Kavamani koia oki i te akamaroiroi i to tatou iti tangata Kuki Airani kia angaanga ki roto nei i te Kuki Airani.

Te ngakau parau nei matou i te āriki mai i teia nga toa Kuki Airani ko Derek Johnson e Te-Ara Henderson. Ko tetai ia raua koia te Tama Akatere o te Raitini e pera te Āru anga i tei anoano ia e ko tetai ia raua e Opita i roto i te reira tuanga.

Ko Johnson kua angaanga ana aia e 10 mataiti ki roto i te Minitiri o te Pitiniti, Marama ou, e te Ngai Angaanga o Nu Tireni. I mua atu i te reira, kua angaanga ana aia i te Kuki Airani nei i roto i te Opati o te Parai Minita e te Minitiri o te Moni e te Akapuapinga.

Ko Henderson kua oti uatu ra tana Apii Roia no te Pae Okooko e te peapa teitei no te Akuniti i te Apii Teitei o Victoria (Victoria University).

Me kua anoano koe kia kite i to matou au tangata angaanga, [taomi ki konei](#).

Akamatutu'anga

Kopapa Runanga o Teianei ao (ISA) au akatuera'anga tereni

- Akara i te au akatuera'anga no teia tuatau nei ki **konei**.

Te mataora nei matou i te akakite atu e ko teia au tangata angaanga o te Kopapa kua āriki ia mai ratou no teia au apii anga akamatutu turanga.

- Rima Browne – kua āriki e kua tutaki ia no te tereni atu i te porokaramu akatere ko'iko'i anga tuatua i roto i te Kopapa Runanga o Teianei ao. Ka akamata atu teia tereni'anga me akamata akaou te rere anga pairere meitaki ki vao ake I te basileia.
- Te-Ara Henderson – kua āriki ia kia piri atu ki te Uipaanga na runga i te roro uira na te Au Enuā Patipika no runga i te Akamatutu anga i te Akatere anga o te Moana.

Ka akakite uatu rai te Kopapa i te au tereni anga ka akatuera ia mai me tae mai te reira

Au angaanga puapinga tei rave'ia i te mataiti 2020

- [Akamana anga i te Ture Nui Akatuke'anga Runanga Takere Moana – Tiunu 2020](#)
- [Akamana anga i te Ture iti Runanga Takere Moana no te Kimikimi Matatio – Okotopa 2020](#)
- [Akatupu anga i te Kumiti Akamārama no te Runanga Takere Moana – Tepetema 2020](#)
- [Akamata anga i te au angaanga no te oronga Raitini no te Runanga Takere Moana – Okotopa 2020](#)
- [Kapiki anga i te Komitiona e Toa no te Moana Oonu – Noema 2020](#)
- [Kua āriki atu te Kopapa i te pati'anga mua no te Raitini Kimikimi Matatio – Titema 2020](#)
- [Kua akama'ata ia atu te Putuputu anga Angaanga o te Runanga Takere Moana](#)
- [Kua akamata ia te Kura akakitekite no te Runanga Takere Moana](#)
- [Kua akamata ia te au vitio teata Akamārama no te Runanga Takere Moana](#)
- [Kua akatupu ia te Mata puka a te Runanga Takere Moana – Me 2020](#)
- [Āriki mai te Kopapa ki tona paepae ia: Alex Herman, Eileen Macquarie and Dede Mingi, e pera te tangata akamārama ko Chris Brown.](#)

Me e uianga taau no runga i teia Kura Akakitekite, tuku mai te reira kia Dede Mingi: dede.mingi@cookislands.gov.ck

SEABED MINERALS AUTHORITY - Runanga Takere Moana | 29193 | sbma.gov.ck

Seabed Minerals Authority Cook Islands | Ara Tapu, Avarua District, Rarotonga, 0000 Cook Islands

[Unsubscribe {recipient's email}](#)

[Update Profile](#) | [Customer Contact Data Notice](#)

Sent by sbma@cookislands.gov.ck